

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМУН УОННА ҮЛЭНИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Х а н ы а т

1931 сыя атыныны
15 күнүттэн тахсап

№ 29-30 (4453) ♦ 1974 сд. Кулун тутар 8 күнэ ♦ Смена
БЭЭТИНСЭ 2 харчы

ХОТУ СИР ҮЛЭНИТТЭРЭ

ЯНУТСНАЙ. (ССТА). Саха сириин дьахталларын алтыс сьэстэригэр уһун хатугу кыраай аатырбыт үлэһит дьахталларын ахсаанна айыйада суох диин бэлиэтээнэ. Кинилэр ортолоругар булчуттар, таһаһыттар, сүөһү иитиигин үлэһиттэрэ бэрэ элбэхтэр.

Бу дьахталлартан үгүстэрэ дойду урдук изабарадатын ылбыт-тара. Сүүсчэки дьахтар—ССРС Верховнай Советын, Российскай Федерация уонна Саха АССР Верховнай Советтарын депутаттарынан бөлүбүрдүкүнэн үлэлиилэр.

Саха сириг дьахталлара тохус пятилетка соруудтарын толорнууга сродной активной кыттыыныг ылааллар.

УРДУК НАБАРАЛДАНАН!

1973 сыллаах бызааннарым үлэбиттерини-глазани бөлөрүн минималлыбыт социалистический ССРС Верховный Советын Президиума ССРС орденнарынан, медалларымнан наараадылааты. Ол иһитэр билигин пройуоммутуттан «БОЧУОТ ЗНАГА» орденнаа

ИТИЭННЕ ТӨРЛӨТӨӨРӨННИ РИЗОЧАЙ ЗАВЫН ИНЖЕНЕРЛАЙ-ТЕХНИЧЕСКАЙ СИВЦЕВА Парасковья Семёновна—эп-үүт пройуомнаады комбинаттын элаастара.

● ҮТҮӨ БЭЛЭХТЭР

Үүт ыама үрдээтэ

Тутаах сэл икн мыйгад Ленин айтсан болхо Одьулууннаагн участагн маныакемт тара үүт влодогунан манын аспыт сэл туваанаах кэмн нээсэр үдэтгилэр. Биир фураж най мнхтан манын 12 килограммын үрлэн, 173 килограмм тнэрдиллинэ. Ол үүмгэр государствога үүүт туттарын орууда 106 агрынман голорууна.

Күрәлһаһыга хайруннет
Х. С. Дынковскай сайлар То
мургастах фермата кыйһылда-
рынан таписта. Манна класты
бине айһыгар ынах ахсытпап
438-тың иҗ манн, соруады
келеру 137 бырымһанкта таар

длина. Старейшими ушми
М. М. Константинова сш шки
бастам айыгар 293-360 кг
сш шки бастам ишмэр.

Колхозка кметтик агартып берүү үйү ыңылызга Куула Куял, Адам Алааһын уулу «Юбилейнай» фермалар коллективтара үчүгү татыныккан үзүмдөн келгизер, ыңыкчыт эбэ Кватгалистибаларын, апардылар. Манна ичпилетга тугаах сыйын ички мыйнар бирдин ынахтан 263-360 килограмм үүтү: М. А. Абрамова, З. И. Белях уулуна А. П. Дьячковская ыламылар.

Ити ички ыбга бирдин бөрөн Одулууп участтагар 21-дин, оттон Амага 23-үүү кылограмм ылаагара сактагылгына.

А. СИВЦЕВ.

Олох бары эйгэтигээр

Оройуон экономикада, кул-
турага чыгарып сайдымыктар
үрүлэр көтүрүлүп чыгып, об-
щественной рдэс-саясатка
ишеник ала-чылап бары эйэ-
лэстэр билим, дьахталарды
уола кырыктарымы каттоо
истынымы илалар, олошту-
туу тардыгымы эрчижи бы-
лаарар динг гобуу күүрүм
билалар.

СИНМОНТАРГА, үнэттэн элдсээр—оройуоннаары нэгэрсэнтэн эртэйгээ Улс Кыһыл Знамын орденнаах А. И. ЗАХАРОВА, эргэн Хагымтаары предприятисетин провадкы, Бичугт Знаах орден кавалера М. С. Борашкова, таһас олох-дьаахт оройуоннаары кэмпионатин бастыг үзүкүттэрэ. 1973 сылга социалистический кингдалаһын кыһымтаары хыһаан күүрдэрдэаахкыт тигэһиһин М. С. КЕЛАКОВСКИЙ, кавалер таһас кырыбастык А. М. САЛГЫНОВА (апатта).

П. СЕДАЛИЩЕВ,
П. ОКОНЕШНИКОВ фотолара.

БЫРААҢЫННЫҢЫНАН!

ОРОНУОН БАРЫ ДЫХТАЛАРА УОННА БЫРЫТТАРАЛ

СУКН оройуоннаары комитеты уонна үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаары Советин исполкома аһынны күлүн тутар 8 күнүнэн — бааталлар аһи дойдутаары күннэринэҥэ истинник эбэрдаһыллар!

Советский дыхталлар эрбэх национальымаах билиги государтыбыт, СРСР поруоттара тулахдыбат дорордохуулары сайдыытыгар уонна бөрбөргөбүкүгөр сүткөн ылаалы киллэрбиттэ. Кииктэр бэйэлэрин аҕаларын, убайдарын, көргөннэрин уонна бырааттарын ната бииргэ улуу Советский Союһу туһунтара, киини өтөөхтөн геройдуу коммузаббтара уонна билиги Ийа дойдубут чэлиги сайдыытын, бары өтүгүн бардараан ийинин хаачыйытара. Билигин кэжэ советский дыхталлар ССРП XXIV съезинаа туроруулабут улуутаннаах соруутары өлөххө киллэрингэ саамай активнай кыттыыны ылаалар, тохсуг пятилетка быдыанырын ситиһилээхтик төлөрүүтэ өрө күүрүүлээхтик уаалииллар. Советский дыхталлар активнай өрүсү мабаах үлэрин салаалара дигэн суох. Общественный өлөх бары эйгитигэр — санаа барыытар дыхталлар ыһаныылаах паникэра, мындыр өйдөрө, дуубаларын салааһа баар. Кииклэр сир үрдүгөр саамай ырдыхтаах, саамай ийилин обществоны коммунизмы туттаалар.

Бийиги оройуонмут дьахталара бэйэлэрин төрөөбүт оройуо-
нарын халһаайыстыбаннай уонна культурнай түгүүтүн бары са-
лаалармыр дьобурдарын уонна биллэлэрин уураи айымньылаах-
тык үлэтинилэр. Од курдук көчхөлскарга уонна совхозка бейлэ-
чы производствоба 1318 дьахталлар уонна кыргыстар, киэнэлэр-
тэн 320-дара ыачныкыстаттарынан үлэтинилэр. Норуот үөрүй-
дүттүн улууниттарын 61, доруюбуйда харжастабылын үлэиниттарын
93,2, культурнай-сырдатар тириттэлэр үлэиниттарын 75,5, аргизон
уонна эаччыгылы тириттэлэрин үлэиниттарын 60,5 бырыһыаннаны
тастаалар.

Профсоюз дахталлаар общественный-политический олохдо активийнх кытталар. РСФСР Верховный Советын депутатынан 1, Саха АССР Верховный Советын депутатынан 2, профсоюз Советын депутатынан 23, партийнай тархталлар секретардарынан 11 гонна суурунун дахталлар пропагандистарынан, лектордарынан, политинформатордарынан, агитатордарынан, зонаан үлэ активистарынан үлэһиннэллэр.

Бүтүм билимгэ оройуон үтүс өлөөннээх бастыг диакталларын алтарып киип туттуунан аапталыыбыт. Олор истэригэр РСФСР Верховнай Советын депутата учууталымыс Е. П. Гуляева, Саха АССР норуотун хайдайыгыбатын үтүөлөөх үлэһитэ, партия обкомун аччыкы, оройуон рекордмен-манньыкыта А. Т. Кузьмина, Октябрьскай Революция уонна Үлэ Кыһыл Знамта орденнар кавалердара, мичат мастаһыта манньыкыт А. Н. Пестерева, советскай, партийнай үлэ ветерана, «Воюуг Знага» орден кавалера В. И. Дычковаһа, Саха АССР үтүөлөөх врач А. П. Михайлова, оройуон бөрөөн көрөөччүтэ Т. В. Илларинова, «Воюуг Знага» орден кавалера агроном С. В. Кочеткова, Герой-ийэ, манньыкыт А. Э. Сергеева, СХН обкомун револуцийнай комиссиятын аччыкы, оройуоннаагы типотрабаа элэктросиеткыта комсомолка М. Д. Гуляева уонна да атыттар бэллэр.

[illegible]

СССР КК партиясы, советский союздун Иштырымытыгар советский ахталарга туураан «СССР КК Комитета, бийлериин хоуун үзүлүрүнөн, ороно иштин туурун күнүктө кыламызларын» общественин, үрдүк ахталын мабыйт бийлиги советский ахталардыг иштелипке төрдө силдин бийлишарын сийлини ахтык толдорор иштин коруот бүтүүнүн омуруулар ийилини саях кылааттарын силлериактере инди эререр дизи ачылэр Тини Комитет Иштырымытыгар ашынаткан 1974 силлаах бийлишары ушени абааталыштыларын толдорор, бийлини общественин сүйөнү арилан кыстыган мабулуну түмүктүүр иштин оге үрдүк кордорууларын сийливарга оройун ушени ахталардын иштырабын

Үгүйн ороолин барм длахталалар, иллаларга тулаллан ага-
бул: энгил үүвэр холонсон үрүү: общественный идеаларга
снэр-жайгы үтүе хаачыстабазарыгэр, сомнотомый, үлэн тал
тылар уонга социалистической Ийэ дойдү дэстийнай гражданыр
буола ки өдлөтөх талларгагэр ахалбаб сараадыын бнэрэгити
үрүлүтүк амалалыкбул. Ийиэхити ларана ыччаты-коммунист
тоскый ийишги, көмүлүннө сомнотомыйнай суох сорох аратыт
стуттан общественной барээдэгт кыли түктөрү камалдылар
үөрөйишларин утары охууууга, үлэ хаачыстиилиниэти бодорго
үтүө, ыраас-чылбк, културнай өлөх нурмаларын өхтөөбүн
иэ бы'аарылаллах көмүгү өгөрүөхтара, ахалбаб үлэн ытытыз
лага дала өрөнбүт.

БҮНДҮ ДҮАХТААЛАР Партия райвома уонна райсовет истрол
кома аймах чэсисин доруубууаны, барамынт-хоромхот арчимы, ула
да уонна олоһу нитиһиги саага ситиһиилэри, дьыа-каргыи иһага
торууну-кэпүүнү, улахан дьолу-сөөгүнү бакармаллар¹.

ССКП ОРОЙУОННААБЫ КОМИТЕТА
УЛЗЫНТЗР ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ
СОВЕТЫН ИСПОЛКОМ.

ПЯТИДЕТНА ВАХТАТА

ТЭЙЭР ХАЙЛА
АННЫГАР.

Амма күрдүк уостан түсөт
арылаа ылаамыт, алар үйл-
лаах хоһоон гынан хойуьбут,
номоххо, сөһөнгө кирибт өрүс,
арааһа, ахсааннаах буолуо. Кыр-
дык, көстөр да эминэн үтүө
дойду! Оннук биэр көрө таһаа-
лаах кытылыгар Мырыла бөһүө-
түгэ турар. / Маһна төбөс-түг
хатыннар лагласыттар. Сиаде-
рөй бөйөлөөх нирэ талхтар ни-
лин күрдүбүттар. Харах ыла-
рыш тухары нэлэһийбүт хочо-
лор. Оттон аатырбыт Төйөр Хаһа
ад өгөһөн турар.

Ол өрвэрлэ аралыг үстэр үү-
лаах Айма итгэн эрэ киерлэй-
бэт. Кинини үүнүүр-тэһини-
ниир кыахтаах, дохсун сүүрүгүн
хайа баварар тутар куустоох
үлөһүг дьон бу дойду киэн тут-
туута, дьолун аата буолаллар.
Олор өртөлөрүгэр коммунизмы
тутар, материальный уйгуру-бү-
баныг уһансар айымньылаах үлэ-
лэх ыччаттар баалларынан Аи-
ма аатырнан аатырар, дьолун
сурахтаныан сувардыар.

Токусүс пятилетка тутаах см-лын аана аһылыныгылар мааны биһир үтүө коллектив—Гэйэр мучат-комсомольскай Ферма үөскээтэ. Кинилэр улахан аһарда-рыттан ордухтара комсомоллар уовна ыччаттар. «Оскуола—про-изводство—үрдүк үөрөх» дээн девизини төрөөбүт-үөскээбит түрүт буордарыгар рабочайынан көлбөттөрө. Ахсы буоланилар 360 бөрөөнү көрөллөр-исталлар. Фер-маллаа адрар коммунист Аграфейа Таппыова салайар.

ҮС БҮК КЭРИНГЭ
ҮРДЭЭТЭ

Убуруускай аатынан совет бу Соловьевтаагы отделенига илгач суоһуну тоһоһуттуга Чу-ранчы оройуонутар хаһан да си-тиниллэ илик кыайылыммыта. Интилетка үбүс, быһаарымалаах сымтар Бүтүн Союзтаагы социа-листическай куоталаһыта бас-таан тахсыбыта. Райсовет депу-тата, коммунистическай үлэ ударнига, бороон көрөөччү Ав-дустрия Собакина Ула Кыһыл Знамята орденинан, нормокуул старшайа Иван Собакин «Бо-чует Знага» орденинан, бороон көрөөччү, олохтоох Совет депу-тата Водеккиа Пископаева «Улаба туйгунун иһин» медалынан на-дараадаларымыттара. Хас да бас-тык суоһуттар - «1973 сыл. Социалистическай куоталаһы кыайымылааба» знагы, оттон хас да комсомолецтар «1973 сыл ударнига» дьинэ ЫБСЛКС Кини Комитетын значогын ылар чинс-төөттүбүр.

[illegible]

1970 жыл отделение үрдүккө 112 ынах сүөһү кинигунан өлбүт, өлгөн 87-тө кырай өтө. Итөн аалкын сымла барыта 51 тобо туһата суох обдугуттан кырайы 19 эрэ. Иччат сүөһүнү 1971 сылтан биир сирге кинигунан тутуу үлэни-хамнаһы күдүмүттэ, таһаарыаллар ороскуоту бэллээрдик сарбыйда. Ити сыл 251 бөрөсүнү сыл таһаарбыттар, өлөр кыстык устата улаа тыыллара 36-лыы килограммга тэһнээспитэ.

Иккис сымлытар отделение суусуңуттэра, эгерта дымы, бары не кызахтары ыесо бинида ладынан көрүмүттэра. Бороон турар сириги уларыган-таларыган биниригүттэра, Кормолухия үзүтүн тунсарарга хас да обни баады охорпугтэра. Көөннэрибону тибигин

беспаска бэлэмизэйнитгэ уонна күннэтэ дэлэйдик снэтингэ кыстык бастакы күннэрттэн мэлсыйытара. Привеиу ылынны соруктара да ботучуу өтэ — хас биридди бороон 60-нуу килограмм арыс мэй устата уула-тыалтаах. Ити быга тил тилэти-таах кочнотого, өссө эрэ 4 ки-лотрамынан кууларыллан чина-тыллыбыта, хас биридди бороон сайылыкка тахсарыгар түөртүү буут төлөһүэи уһун кыһыны түүрзэбыта.

[illegible]

Ф. ХОМПОДОВА

Бу дыйл алуутурдах үлөдө түрүгү, бары бири киши курдук тавыга саралааны диме даягы-аада кестүбүтө, бирибит тылы толорор түнүгөр кыайтарбаты да котор, кыалдыбаты да бары тей-тер дини айымнылаах, бириге түмсүүлөх үдө күүсүзү оргуй-бута. Ошундук да күүрээнирөөх үдө күүдүйбө, күрөс былдыаыны күөртөнөн киши чөөмчүтө да көрө түмүктөмөйт. Сыл тахсыбыт

318 бороонгор хамттайгаар оруу-
на бишр центер бишрдийн кило-
грамм телегүйбүтээр. Хас бишр-
дидлэр тыннаах ыйааһынаа
ортотунан 203-түү килограммы
үнтээбүтээр. Ол аата ааспыт үс
сылга приваһи ылыы отделение
үрдүнэн үс бүл нэрингэ үрдэглэ-
биллэбүт.

ӨССӨ ТЭПТЭН
ТУРУННУЛАР

СССР Кийн Комитетийн партида, советский поруокка Ыгырымыта эдэр сүөсүһүттэри сага ситиһинилэртэ кынаттаата. Дойду иэжин тухары тринитиланбит социалистическай муоталаһын кы- ниллар үлөһө өрө куурута. Техуе- пилатетика туталх сыһаһар өөрүк- бөө улахан—ныстын тухары бирииди болоһо ыйааһынын эбил-

РЕПОРТАЖ

МЫРЫЛА ҮЛЭХИТ КЫРГЫТТАРА

то аскулдагтан торообут-үөскөбүт совхозутар, буолан баран эдэни-
йа, «Улаха туйгузун иһин» ме-
даллаах Ендокия Николаевна ула-
дннр ферматтар кэлбигэ Адыа-
адар сүөсүһүт, үлэлэбигэ баста-
ны өрө сыла диэтэххэ, үчүгэй
түмүгү көрдөрөн, улахан прива-
ли ылан иһэр. Киниттэн эдьи-
йэ 9 кг-нан хаалан бирид-
дин тобо 78 килограмм улаа-
тарын ситистэ. Эндэ орто ас-
куола боруогун атылхаат да
ферма кинигэ буюбүт комсо-
молка, ылахтаагы комитет бору-
гун чингээн Федора Коммодова
43 бороону буюбайдыр. Отука-
лара олунньуга суукматаагы орто
улаатыыллара 565 граммы
төгһөстө, кыстык биэс айылар
77-дэн килограмм ат атытар
абиллны. Ыйаһынаннара түбөстэ

Олушпауга, гутаах сым иккене
изыгар, уолаттар да кыргыттар-
тай хаалсыбат тына үс-сакталар.
СССР чилинэнигэр кандидат,
ЫБСЛКО обкомун чилинэс Ми-
хаил Егоров үспүт 42 болсон.

А. ТАППЫРОВА

БАРЫ
БИИР ТЫНЫНАН

Сарсыярдангы дыбыр тахыман
быдан ичинде кормоухна
түмөн дабажлар. Куннээрди туох
сөхүтү бардык түбүндү алыбай

Е. НИКОЛАЕВА

тыпшан бирахсаат, тапастары
ужарытсаат, арабикча сиппикчи-
ларып алауыкчаат да хатиниону
сар кинраллар. Ойтон тахсар би-
ризмалара аниа бишр. Уруч-ха-
йут калли-барык дийи суух.
Билдариныи собуотини кинионьор-
болорги хоруудаларга кутан
бираллар. Эг илинини сийдас-
таыях дийетехха, сыра-сымба ба-
раныях улета—икии солууру
нан суурбэттен-отуттаа тахсаа
кырынан хотон иэнии тухари
таскайданыи дийи. Ани от
долборууктарга тарбатым, сүөнү-
лара тууар сирдериин ыралстаа-
ныи, ноһуому орус сырабатына
таһаарыи аниа сыгыныыях или-
хүүбүнөз оғоһуулар. Билигичи
та механизация ханнык да кө-
рупө олохтоё илик. Ол килд-
риилер дийри итиничи сырада-
балларыгар үийилдээр.

Маша мейн-тайый булар ки-
ло дин булар биллиб. Кин д-
тигэйи, ыксаан сымба-халты
туттара көстүбөт. Уларе режис-
сирининини туох да күбүлгө-
тө суох оригинаалтык алохтон
мүт. Ол түмүгөр ыччылтар таһаа
рымалаахтык үлэһинилэр. Илэи
чаастарын көхтөөхтүк атаарда-
лар, работайдар культурунай сын-
наларчырын төрөйөөлөр. Олох-
тоох сельский культура дьэсти-
нээри кинилэр кыттар үтс-урам
самодетельностарын коллективни
сройунга биир үчүгэй үлэ-кө-
бүннө ардыллар. Илһинак ситэ-
агитизоналарытар агитаторлар ыч-
чалтар буолаллар. Олор истари-
ни ытчаллар обществоннай,
культурунай, ыттар уонна өйдөтөр
үлэлэригэр кинилэр орундара
эмиа кыраа суох.

[illegible]

П. СЕДАЛИЩЕВ
Автор фотографии.

Амжа нирэ талара бэркэ абы-
раан эрэр. «Бечуот Уиага» ор-
денынан напаррадаламмыт тракт-
орист Дмитрий Дмитриевич Еро-
ров механизированной звеноу
салайар. Звено кытылга киран
дробилканан талах мээкэлэтэр.
Хэтон таһыгар тийбэн агрега-
тынан дуура кырбатар. Ол талах
бүрдүтүн уонна фермаларга наа-
да буолары барытыан «Беларусь»
тракторынан көйсөмөлөц Конан
Семенов таһар.

Итийнхь бэрн биэр санаадаах, биэр тылпынаах коллектив хүнгэ биэр төбөрө тиксэр 2—3 килограмм от хырын хэмжитүн этэгнэ тууратан кэлэ. Бэртэхэй өбни абылгы, абыралдах көөнлөрбүнү тото-хана мотурдатар буаланнуур борооннор хуинара-таастара хас хонон турдастарын ахсын тусан илэр.

Онйук да буолан олунньу,ый-

Таша мөзлө 45,2 центнер, айрыкча
изилдэ, биш бөрөөн сууккатаази
обьектинга өртотунан 418 грам-
мга тәкигәстә. Отделение суусу-
бүттарин сымаллах үндяларин ту-
нунан аңардас биш сымалпары
капсир; ныстыи бизс мыйгар
дас биирдик бөрөөн 73 кило-
грамм улаатан изилдэ. Тынынаах
айааһыннан 262,8 центнер эт
оби енгешулунна. Саамай үрдүк
көдөрүнү консейолка Лидия
Николаева ситгәстә. Бүбөйдийр
15 бөрөөнчоро бары 87-пин на-
пограмм збиякинниләр. Дания ө-

Э. НИКОЛАЕВА

мөрөний хас хоньгүй ахсын 569-гуу грамм чөлөөгүйдээр. Аасныг мийн квин курдук ой-богтог привели албыт сүеүлүт сүөх. Хас биридин борооно 18-тны килограммын куча-тайна тубуста. Эмнэ орто үөдөх-төөх уол Прокопий Попов 41-то-бонү интериттэн хонькука кинла ангардыта абиланын ылыа. Кыстык бачматыгар дияри 29 центнер эти ошорон тайаарды Эдэр сүеүлүт Афанасий Попов эмнэ балачка үчүгэй кордоруу-ланы. Нитэн туруорар 50 бо-рооно 493-гуу грамм суукка-тыгар орто узастымын биэрди-лэр. Оттон аленовод Тапшырова илингигэр 45 бороон баар. Аас-ныт балтараа сүтс хонук ахсын ол сүөбүлэра биридин байбала-ры кинла ангардыта холбоурдаах сууккатады абиланын биэрэн калылар. Бяас мийа ыбайынына-ра 73-түү килограммын үр-дэста.

Ошөн райсовет депутаты, Үлэ Кызыл Заманта орден кавалеры А. У. Сабалина карар бароончаро 83 килограмм толобулдулар.

Ошөн ааснат сым кыстыгыны ити кааны кытта тынжартаахха, олошомдотар еаловоюнун 68,1 центнеринин албаш эти өкөрон та-наардылар. Биирдини бөрсөн ыйаагына збилдинтин 7 кило-граммынан улаатыннардылар. Ити быйыкты кытапах кыс-тыкка дөһунаах ситишин буо-лар.

Н-свой час

